

Finančná správa

Informácia

o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vývoji pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce vo finančnej správe v roku 2020

1. Úvod

V súlade s úlohou podľa bodu B.5 Uznesenia vlády SR č. 475 z 11. júna 2003 a v termíne podľa bodu B.3 Uznesenia vlády SR č. 624 z 9. septembra 2009 predkladá minister financií SR každoročne do 31. marca Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR „Informáciu o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia pri práci“ za predchádzajúci rok.

Informácia bola vypracovaná podľa obsahovej štruktúry určenej Sekciou práce Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR zo dňa 01. 03. 2021 (č.: 16101/2021-M_OPP, 14324/2020). Obsahom informácie sú získané poznatky z výkonu orgánu dozoru Finančného riaditeľstva SR (ďalej len „orgán dozoru FR SR“) v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“) a pri výkone štátnej služby a bezpečnosti technických zariadení v kontrolovaných subjektoch v roku 2020.

2. Orgán dozoru

Odborný dozor nad dodržiavaním a uplatňovaním pracovných podmienok BOZP a pri výkone štátnej služby v roku 2020 vo finančnej správe (ďalej len „FS“) vykonával orgán dozoru FR SR, ktorý je zaradený na sekcii inšpekcie a vnútornej kontroly, odbore vnútornej kontroly, oddelení vnútornej kontroly Bratislava.

Orgán dozoru FR SR je zriadený priamo zo zákona ustanovením § 212 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v nadväznosti na § 2 ods. 4 zákona č. 125/2005 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z. z.“) na plnenie úloh podľa zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 124/2006 Z. z.“ a ostatných všeobecných záväzných právnych predpisov v oblasti BOZP.

Hlavným poslaním činnosti orgánu dozoru FR SR je presadzovanie vytvárania, udržiavania a zlepšovania pracovných podmienok na pracoviskách FS prostredníctvom kontroly dodržiavania právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti technických zariadení a zaistenie BOZP vrátane predpisov upravujúcich faktory pracovného prostredia. Svojím kontrolným, poradenským a koordinačným pôsobením presadzuje dôsledné realizovanie opatrení ochrany práce v záujme zlepšovania pracovných podmienok a ochrany života a zdravia.

Kompetencie zamestnancov orgánu dozoru FR SR upravuje interný riadiaci akt č. 222/2019 „Smernica o vykonávaní odborného dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci a výkone služby vo finančnej správe“.

3. Ciele a priority dozorného orgánu v roku 2020

Dozorná a kontrolná činnosť orgánu dozoru FR SR bola v záujme presadzovania zodpovedajúcich pracovných podmienok v hodnotenom období orientovaná najmä na

- kontrolu objektov, ich súčastí, pracovných priestorov a pracovných prostriedkov,
- kontrolu opráv a údržby objektov, prehliadok, kontrol, skúšok, úradných skúšok a odborných prehliadok a odborných skúšok,

- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a interných riadiacich aktov v oblasti BOZP,
- kontrolu pracovného prostredia,
- kolaudácie.

Súčasťou činnosti orgánu dozoru FR SR bolo poradenstvo v oblasti BOZP.

4. Prehľad dozorovaných subjektov

V roku 2020 orgán dozoru FR SR vykonal kontroly stavu BOZP v týchto subjektoch:

1. Previerky stavu BOZP

- 1.1 Colný úrad Trenčín,
- 1.2 Daňový úrad Prešov,
- 1.3 Daňový úrad Banská Bystrica,
- 1.4 Finančné riaditeľstva SR, Akadémia finančnej správy, stredisko akadémie finančnej správy stred,
- 1.5 Daňový úrad Nitra.

2. Mimoriadne previerky

- 2.1 Finančné riaditeľstvo SR, Odbor právnych služieb a bezpečnosti, oddelenie bezpečnosti,
- 2.2 Finančné riaditeľstvo SR, Odbor právnych služieb a bezpečnosti, oddelenie bezpečnosti,
- 2.3 Colný úrad Trnava - pobočka Galanta - colná a daňová.

3. Následné previerky – kontrola uložených opatrení

- 3.1 Colný úrad Bratislava,
- 3.2 Daňový úrad Košice,
- 3.3 Finančné riaditeľstvo SR, Colné laboratórium,
- 3.4 Daňový úrad Bratislava,
- 3.5 Daňový úrad Žilina,
- 3.6 Finančné riaditeľstvo SR, Hviezdoslavova 19, 974 01 Banská Bystrica, - Akadémia finančnej správy - oddelenie služobnej kynológie Gajary, Stredisko akadémie finančnej správy západ.

V kontrolovaných subjektoch bolo zistených 26 porušení všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie BOZP, ktoré sú podrobne uvedené v protokoloch z vykonaných kontrol.

5. Zistenia dozorného orgánu v kontrolovaných subjektoch

Zmena stavu BOZP oproti roku 2019 vyplýva z tabuliek č. 2, 3 a 4. Z kontrolných zistení orgánu dozoru FR SR v roku 2020 možno konštatovať, že najčastejšie porušenia sú v starostlivosti (prevádzkovaní) vyhradených technických zariadení (ďalej len „VTZ“).

Pri kontrolách boli zistené najmä tieto nedostatky:

- nevykonávanie všetkých predpísaných kontrol, prehliadok a skúšok VTZ,
- nedostatočná údržba objektov,
- zdĺhavé odstraňovanie havarijných stavov.

6. Nápravné a sankčné opatrenia dozorného orgánu

Na zabezpečenie nápravy a odstránenie zistených nedostatkov v určených lehotách boli zo strany nadriadených jednotlivých organizačných útvarov FR SR prijaté príslušné technické, organizačné a iné opatrenia, potrebné na zlepšenie zisteného stavu.

7. Stav a vývoj pracovných (služobných) úrazov a chorôb z povolania

Vo FS v roku 2020 nedošlo k úrazom s ťažkou ujmom na zdraví alebo smrteľným pracovným úrazom. Bolo zaregistrovaných 14 pracovných úrazov. V porovnaní s rokom 2019 (9 pracovných úrazov) došlo k zvýšeniu počtu registrovaných pracovných úrazov.

Prehľad o hlavných skupinách zdrojov úrazov je uvedený v tabuľke č. 12 a prehľad o jednotlivých skupinách príčin úrazov je uvedený v tabuľke č. 13. Z prehľadu pracovných úrazov vyplýva, že najčastejším zdrojom úrazu sú pracovné, prípadne cestné dopravné priestory ako zdroje pádov zamestnancov (IV). S týmto korešponduje aj podiel príčin úrazov, pri ktorej najpočetnejšou skupinou je nedostatok osobných predpokladov na riadny pracovný výkon (12) (napr. chýbajúce telesné predpoklady, zmyslové nedostatky, nepriaznivé osobné vlastnosti a okamžité psychofyziologické stavy).

V prípade troch pracovných úrazov, ktoré sa stali v roku 2020, pokračuje práceneschopnosť zranených zamestnancov aj v roku 2021 (tieto úrazy sú zahrnuté v tabuľkách).

V roku 2020 bolo zaevidovaných 16 pracovných úrazov (bez pracovnej neschopnosti), ktoré neboli oznámené Sociálnej poisťovni a nie sú zahrnuté v tabuľkách.

Za rok 2020 neboli priznané žiadne choroby z povolania.

V informácii (tabuľkách) sú uvedené len pracovné úrazy, ktoré boli nahlásené Sociálnej poisťovni (pracovné úrazy neozbrojených príslušníkov finančnej správy poistených podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov). Služobné úrazy (úrazy ozbrojených príslušníkov finančnej správy poistených podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom poistení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ktoré nie sú nahlásované Sociálnej poisťovni, sa v informácii neuvádzajú. Tento postup bol dohodnutý s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a silovými rezortmi (Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo obrany SR a Zbor väzenskej a justičnej stráže SR).

8. Spolupráca dozorného orgánu

Orgán dozoru FR SR spolupracuje s inšpektorátmi práce a s odbornými útvarmi ostatných ministerstiev, ktoré majú zriadený vlastný dozor v oblasti BOZP (Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo obrany SR) Generálnym riaditeľstvom zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Slovenskou informačnou službou.

9. Hodnotenie stavu ochrany práce v roku 2020 a opatrenia dozorného orgánu na zlepšenie stavu

Z prehľadu zistených porušených všeobecne záväzných právnych predpisov v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 (tabuľka č. 3) vyplýva, že v objektoch FS došlo v hodnotenom období k pozitívnym posunom a zlepšeniu starostlivosti o BOZP a pracovného prostredia.

Návrh opatrení orgánu dozoru FR SR v záujme zabezpečiť zlepšenie stavu BOZP, ktorý vyplýva zo zistených nedostatkov počas výkonu dozoru:

- zvyšovať právne a spoločenské vedomie v oblasti BOZP, napr. zvyšovať úroveň znalostí, vnímania rizík a zodpovedností vedúcich zamestnancov a zamestnancov za svoju vlastnú bezpečnosť i za bezpečnosť spolupracovníkov, podriadených a všetkých osôb, ktoré vstupujú do objektov FS,
- pri kontrolnej činnosti neustále prezentovať a zdôrazňovať význam prevencie, predchádzaniu nežiaducim udalostiam,
- zlepšovať komunikáciu medzi jednotlivými útvarmi FS,

- zvyšovať úroveň vedomostí zamestnancov, ktorí zabezpečujú energetické hospodárstvo.

10. Prílohy

- 10.1 Personálne údaje – výkon dozoru vo FS v roku 2020 zabezpečovali dvaja výkonní inšpektori.
- 10.2 Výkony – sú uvedené v tabuľkovej časti informácie.
- 10.3 Poradenská činnosť – bola realizovaná v 17 prípadoch, v roku 2019 – 62 prípadov.
- 10.4 Poskytovanie informácií – informácie boli poskytované najmä zamestnancom FS, ktorí zodpovedajú za bezpečnosť, investičnú výstavbu a kolaudácie.
- 10.5 Sťažnosti a podnety – v roku 2020 bol prijatý a vybavený jeden podnet.
- 10.6 Príprava predpisov a technická normalizácia – nebola v roku 2020 realizovaná.
- 10.7 Zahraničná spolupráca – nebola v roku 2020 realizovaná.
- 10.8 Vydávanie oprávnení, osvedčení a preukazov inšpektorátmi práce nebolo v roku 2020 realizované.

11. Prehľad použitých všeobecne záväzných právnych predpisov

- 11.1 Zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- 11.2 Zákon č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- 11.3 Zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Záver

Vychádzajúc z výsledkov získaných činnosťou orgánu dozoru FR SR treba v oblasti BOZP podporovať z pozície nadriadených vo FS efektívne riadené uplatňovanie a dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti BOZP v praxi, odstraňovať formalizmy pri plnení právnych požiadaviek priamo na pracovisku a prehľbovať vedomosti podriadených zamestnancov.

Ďalej v súvislosti s výsledkami dozornej činnosti je potrebné dohliadať na prijímanie konkrétnych účinných opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, zabezpečiť dôslednú kontrolu realizácie týchto opatrení a vyhodnocovať prínosy ich realizácie na zvýšení bezpečnostnej úrovne.